

SZABOLCS.

Vegyess tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Kiadó-tulajdonos: a „szabolcsmegyei lapkiadó-társulat.”

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.

Szerkesztői iroda, hová a lap szellemi részét tárgyzó küldemények intézendők: **n. kálfői utca Textorisz-ház.**

Bermentetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatnak el.
A kéziratok nem adhatnak vissza.

Kiadó-hivatal,
hová az előfizetési pénzok, a lapba szánt hirdetések és felajánlások küldendők:
Nagyvár 136. sz. a.

Hirdetési díjak:

Minden 5 hasábos petit-sor egyzesori hirdetésnél 5 kr. többszörinél 4 kr.

Terjedelmes hirdetések többszöri beiktatása, kedvezőbb feltételek alatt eszközölhető.

Minden egyes beiktatás után kincstári illeték 30 kr.

A nyílt-térben minden három hasábos garmond-sor díja 20 kr.

Az előfizetők, a hirdetések megszábasánál, 20%-nyi kedvezményben részesülnek.

A községjegyzői szigorlatok.

(K) A községi jegyzők vizsgája, szabolicsmegyében, a mult heten kezdetett meg. A vizsgálatra hír szerént, ezideig 5 jegyző jelentkezett.

E vizsgák alkalmából úgy hiszem, nem lesz fölösleges, ha az új községjegyzői intézmény kérdésén küssé megvitatjuk.

A jegyzői vizsgák mindenesetre nagyfontosságú cselekmények, melyek a közigazgatásra kétségkívül nagy befolyással leendnek. Tudjuk ugyanis, hogy a községi jegyzők, a közigazgatásnak igen fontos, mondhatni legfontosabb közegei, kiknek képességét és jóakarátatál a közigazgatási ügyek mikénti elintézésre nagy mérvben függ. Szükséges tehát, hogy az új jegyzői intézményben, a közigazgatás ép és életrevaló közegeket nyerjen. E czélt szorosan szem előtt kell tartani a jegyzői szigorlatok vezetésével megbízott küldöttségnek.

A körjegyzői intézmény, mint számtalan megyében, úgy szabolicsmegyében is nagy visszahatást szült. Az erre vonatkozó törvények nem mi lenűtt fogadtattak oly örömmel, mint talán a kormány előre hitte.

Ha a hideg fogadtatás okszálat vizsgáljuk úgy találjuk, hogy az nem annyira az elvi nézet-különbségen, mint inkább az új intézmény anyagi oldalának nehézségén alapul; amennyiben ez intézmény által sok község fölöttébb túlterhelhetve látszik lenni.

Mennyiben helyes vagy helytelen enézet, azt ezuttal nem elemezem; az különben is igen alárendelt és csak mellékes körülmény akkor, amidőn általánosán el van ismerve, hogy a községi jegyző, a rendszeres közigazgatásnak egyik igen szükséges közege.

Nem akarom el a már részben megválasztott, részben több idők óta hivataloskodó községi jegyző urak szakképzettségét rostálgatni; mert ez épen oly kellemetlen, mint nehéz munka volna; de ha, mint igen sok megyében, nálunk is történtek volna oly választások, melyeknél nem a czél, t. i. nem a jó közigazgatás föltétele lebegett volna az illető választók szemei előtt: itt az alkalom, hogy e talán létezhető bajon segítsünk.

Fölösleges is talán mondanom, hogy a gyógyszer, mely e bajon egyedül segíthet, a jegyzői vizsgáknak igazságos és szigorú keresztülvitale.

Ezt elvárja az ügy fontossága, óhajtja a községsz a követeli jelenlegi beteges, saturday közigazgatásunk.

Valóigaz, hogy sokkal correctebb eljárás lett volna, a községi jegyzők megválasztását, a már letett vizsgától föltételezni és annak eredményéhez kötni azt, már csak azért is, hogy így azután a vizsgáló küldöttség, a vizsgázottak visszautasítása által, nem jött volna összevágatásba az illető községek és kerületek közvéleményével.

Tekintve azonban azt, hogy az előbbutóbb kitűnendő képesség-hiány az illető jegyzők részéről, a ragaszkodást és népszereket különben is megsemmisítendő; tekintve tovább azt, hogy a képesség elég jogsult eszköz, a bizalom és népszerűség megszürládtatására: elvitázhatatlan igazság, hogy a vizsgáló bizottság, nem csak a közigazgatás ügy, hanem az illető községek érdekeit is előmozdítja, ha a vizsgálandók közül azokat, akik csekély, vagy épen semmi képességgel sem bírnak, föltétlenül visszautasítja rövidebb, hosszabb vagy örökidőre.

Az ily szigor hosszabb kiterjesztendő minden egyes vizsgálandóra, minthogy a községi jegyzők élethosszig választatvan, a hivatásával és teendőivel tisztában nem levő, csakis tapogatózó jegyző, egész nemzedékre kiható árokat és romlás idézhet elő a község életében.

Lehetetlen még egy körülményt, érintés nélkül hagynom, mely körülmény tisztán igen lényeges összefüggésben van a tárgyalás alatt levő kérdéssel.

E körülmény a szigorlatok elengedésének kérdése. E tekintetben sem ártana küssé szigorubban körültekinteni, mint sok helyütt eddig tették és teszik.

A törvény ugyanis világosan mondja, hogy a vizsga elengedésre csakis azok tartaniak igényt, akik 3 évig folytonosan jegyzősökdtek. Azok tehát akik bár 3 vagy több éven át viselték is jegyzői hivatalt, de nem folytonosan, igényt a vizsga elengedésre nem formálhatnak.

A törvény által kivétel alá helyezett jegyzők közé, nézetem szerint, csakis azon jegyzők sorozhatók, akiket rendszeresített mezővárosi jegyzői állomáson talált emetörvény, akik kizárólag jegyzői teendővel foglalkoztak.

Ha jó közigazgatást akarunk, ne ejtsük el a községi jegyzők szigorú megvizsgálásának kérdését.

Az országos és megyei közigazgatásnak első alapkövei a jól rendezett községek. A községek mozgató és intéző szellemei pedig a községi jegyzők. Egyiket a másika nélkül képzelem sem lehet.

A jó és helyes közigazgatás érdekében voltam bátor e néhány sorban, az illető vizsgáló bizottsághoz és községekhez szólni; nem pedig más mellékes indokokból: következképp engedjek czikketnek berekesztén azon reményben, hogy jó igyekezetem sehol sem talált félreértésre.

KÖZÜGYEK.

Statistikai adatok

a nyiregyházi kir. fegyencz-kórház 1872-ik évi létállásához.

Ez év, a kir. törvénytől kezdve Nagy-Kállóhól lett áttétele következtében, azon hátrányokkál folytonos küzdelem közt tölt el, melyek a fegyencz-kórházi betegkezelés elé, a kórházi helyiség alkalmatlan és szűk volta, a kórház hiányos felszerelése és kezdetleges állapota által görödítették. Kezdetben a fegyencz-betegek csak abban a kamarában gyógykezeltettek, ahol elzárva voltak, mivel alul helyiség, mely őket befogadja. Későbben egy czélzerűt termet rendeztem 6 ágygyal férfiak számára. A beteg nők még most is ott gyógykezeltettek, ahol elzárva vannak.

A folytonosan nevedők fegyenczek száma által, az ideiglenes börtönök is tulelve voltak, mely körül-

mény a nyári hónapokban igen rossz hatással volt a fegyenczek egészség állapotára és nem kis aggodalmat keltett azon gondolat, hogy a szomszéd és saját megnőkben előfordult kolera-esetek itt is előfordulhatnak. Mire nézve a legszigorubb intézkedések tettek és csak annak köszönhető, hogy eddig sikerült a járványt kikerülni. Ez elővigyázat szaporította a betegek számát; mivel a legeskélyebb gyomor- vagy bélhurut, mely más alkalmával figyelés tárgya alig lehet, szintén gyógykezelés alá vétettek és a legnagyobb figyelemmel kísértettek.

A tiszá-vídekben több év óta uralgó váltó-lázi tárgy, mult évben is rendkívül kiterjedést nyert, és a legnagyobb tetőpontra hágott, különösen a nyári hónapokban.

A váltó láz ez uralgása, annak létűnö makacsága és gyakori visszaesései magyarázzák meg azt, hogy a nyári hónapokban nagyobb volt a betegforgalom, mint más hónapokban. Daczára ezen mostoha körülményeknek, a gyógyítás sikere kielegőt volt.

A részletes kezelést a kórházban az elmult évben az alább következő statistikai táblázatok mutatják: Gyógykezeltett 186 férfi 22 nő összesen 208. Ezek közül elbocsátottat gyógyultan 152 férfi 17 nő összesen 169, javultan: 22 férfi 4 nő összesen 26 gyógyultalan 5 férfi 1 nő összesen 6; gyógykezelés alatt maradt 4 férfi összesen 4; meghalt 3 férfi összesen 3. Ezekből járólal kezeltett 90 férfi, 9 nő, összesen 99; a kórházban 106 férfi 13 nő összesen 119.

A halálózási arány egészen véve a fekvő betegek közül ²³² 23%.

Bél betegségekben gyógykezeltett: 157 férfi, 15 nő, összesen 172; kül bajokban 29 férfi, 7 nő összesen 36.

A köresetek viszonylagos kimutatása a bel- és kül bajoknál úgy áll, mint $82\frac{1}{2}$ a 17 $\frac{1}{2}$ -hoz.

A beteg létűzám havankénti hullámzása: január-hóban: 2 férfi 1 nő; február-hóban: 8 férfi; 1 nő; március-hóban: 4 férfi; április-hóban: 26 férfi; 1 nő; május-hóban 16 férfi 3 nő; június-hóban: 18 férfi 3 nő; július-hóban: 18 férfi 3 nő; augusztus-hóban: 29 férfi, 3 nő; szeptember-hóban 20 férfi, 2 nő; október-hóban 11 férfi, 1 nő; november-hóban 16 férfi 2 nő; december-hóban 17 férfi, 2 nő.

Az általános gyógyulási százaléka tekintve szintén e rendszer mutatkozott.

A létűzám tehát legmagasabb volt augusztusban és legkisebb januárban, tulajdonképpen márcziusban, mivel a kórház csak január második felében tettezt át Nagy-Kállóhól Nyiregyháza.

A fölvetett betegek számat illetőleg, az egyes hónapok következő felhőgő lajstromot mutatnak: január 3, mártius 4, február 10, október 12, november 18, május 19, december 19, június 21, július 21, szeptember 22, április 27, augusztus 32.

A halálózási arányt illetőleg, november-hóban 1; december-hóban 2 eset fordult elő.

Az összes ápolási nap 1107-re rugott. Egy betegre tehát 9 $\frac{1}{2}$ nap esett. Egnéhány gümőkóros és görvélYES beteget leszámítva, akik hónapokat töltöttek a kórházban, egy-egy betegre alig eset volna 6-7 nap.

A nevezetesebb kóralakok szám szerinti viszonyai: gümő kór 5; lapos bántalmak 5; szem lobbok 3; hurutos bántalmak 29; váltó-láz 77; kül-bajok 19; görvél 9; borbetegek 14; Csúz 7. Más betegségek csak szórányban fordultak elő.

Korra nézve következő arány volt: 1 évtől - 10 évig, 6; 10-től 20-ig, 16; 20-tól 30-ig, 69; 30-tól 40-ig, 45; 40-től 50-ig, 43; 50-től 60-ig 20; 60-tól 70-ig 6; összesen: 208.

Illetőség helyre nézve: Morvaországból 1. Heves-megyérből 1. Szatmármegyéből 1. Gömörmegyéből 1. Kunszágból Pestmegyéből 1. Sopronmegyéből 2. Bihar-megyéből 2. Zemplénmegyéből 2. Borsodmegyéből 5. Hajdúkerületből 7. Szabolcsmegyéből 180. összesen 208. Aprób muléteken kívül, jelentékenyben nem hajatott végre.

Egy-egy beteg ápolás alatti élélmézi költségé, naponként általában tesz: 33 $\frac{1}{2}$ krt., és így egy-egy beteg ápolás 3 frt 13 $\frac{1}{100}$ krtba kerül.

Orvosi szerek összesen 187 frt 12 krtba kerültek, melyből egy betegre esik 89 $\frac{28}{100}$ kr.

Záródeklum nem mulasztatom el orvosi jelentőségen megemlíteni azt is, hogy mostani korszellemnek egyáltalában nem felelnek meg: óhajtatod volna, ha a magas kormány az újabb rendszer szerént börtönöket és ahöz szükséges mellék épületeket építtetne, hogy így azután minden bekövetkezhető hátrányoknak eleje vétetnék.

Dr. Flegmann Miksa.

börtön- és törvénszaki orvos.

Üzlet- és lakváltoztatás.

Alulírott tisztelettel tudatja a nagyérdemű közönséggel, hogy lakását és üzletét Blahunka ur házába tette át. Mit midőn a t. cz. közönség tudomására jutatni szerencsés, egyszersmind ajánlja magát

mindenféle elegáns férfi öltönyök elkészítésére,

a leggyorsabb és pontosabb kiszolgáltatásról előre is biztosítván minden tisztelt megrendelőt.

Katonai tiszti ruhák

elkészítésére szintén készséggel ajánlkozik. Nemkülönbön **gyermékruhák** készítésére is vállalkozik.

Tudatom egyuttal az illető fogyasztó közönséggel, hogy új lakáson mindenféle finom bor, sör, szilviorium, égett bor és törköpálinka, a legjutányosabb árak mellett kapható; valamint hidegétkek is szolgáltatnak ki.

Nyiregyháza, mártius hóban, 1873.

Róth Dániel

szabó.

(3—2)

Hirdetmény.

Rakamazi határban mintegy 86 hold úgy nevezett „Tilalmas szegleti cserjes“ legelő nyári használatra vagysis folyó év nov. 1-jén bérbé kiadandó.

Értekezhetni nálam
T.-Lőkön 1873.

Reichman József.

(2—2) Kitiűő Kocks-Köszén.

Uj találmány, N.-Várad tájékről, Magyarhonban eddig ismeretlen kréta képződesébeli faj szagtalan, tisztán égő s csak 5 százalék hamut és pizskot hagy; félmnyi sók kevésbé kell belőle mint sok más kőszén nemekből; — kovácsok lakatosoknak különösen alkalmas.

Kapható alulírtnál kiesinyben, nagyban. Ára mázsánként a darabossa 1 frt 10 kr., az apró 90 kr. Nagyobb mennyiségben megrendelésnél árleengedés s lehetoleg 3 házi fizetési határidő engedélyk.

Bátorodom a szerztyár és gözmalom tulajdonosoknak belőle próbát ajánlani, s becses megrendeléseket kikérni Kelt Nyiregyháza, febr. 26. 1873.

Takács Géza.

Lakásom Selyem-utca 850. szám.

Czinez Sámuel Nyiregyházán.

Elad és vesz mindenféle állam- és iparpapirokat, u. m. urbéri kárpótlást, szőlődzsma és nemzeti kölcsönöket; nem különben vasuti, bank és takarékpénztári részvényeket, ezüst- és aranypénzeket; továbbá bevált mindenféle couponokat (kamatszelvény) a legillendőbb díjazás mellett.

Előleg értékpapirokra mindenkor kapható.

Hirdetmény.

A nyiregyházi ipar- és kereskedelmi-bank évi rendes közgyűlését folyó 1873-ik évi márcziushó 19-én reggeli 10 órakor Nyiregyházán az új város ház nagytermében fogja megtartani, mire az illető részvényesek azon kijelentés mellett hivatnak meg, miszerént a velök eleve közölt alapszabályi módosítás értelmében, ha jogaikkal a közgyűlésen élni ohajtanak a közgyűlés megtartása előtt legalább 14 nappal részvényeiket a banknál tegyék le.

T á r g y a k :

1. Elnöki jelentés a múlt évi közgyűlésen módosított alapszabályok helybenhagyásáról,
2. A lefolyt üzleti évről kimutatás és mérleg;
3. A részvények utáni osztalékok meghatározása;
4. A számvizsgáló bizottság megválasztása;
5. Az alapszabályok 27. §-a értelmében bejelentett indítványok tárgyalása;
6. Az elnök és alelnök megválasztása;
7. Sorsolás útján kilépendő két igazgató megválasztása;
8. Nyolcz választmányi tag megválasztása;
9. Három részvényesnek a jegyzőkönyv hitelesítéséveli megbízatása

Az igazgatóság.

Maurer Gusztáv

eperjesi kőfaragó ajánlja magát minden ezen üzletbe vágó munkák elvállalására s gyors elkészítésére : u. m. sirköveket, márvány, trahit, vagy homokkőből; figyelmébe ajánlja a n. é. közönségnek kitiűő járda és folyósó lemez köveit, kő-, quader-, és köszörűköveit; valamint minden nagyszabani ajtó és kapu felekhez szükséges kőszilopait

(0—3)

823.

K.

Árlejtési hirdetmény.

A Nagy-Kállóban létesítendő Szabolcsmegeyi nyilvános kórház felépítése, illetőleg a meglevő épületek átídomítása tárgyában, melyeknek összes költségei 19994 frtban előirányozták, — f. évi márcziushó 31-én d. e. 9 órakor N.-Kállóban a megyeház kis termében árlejtési tárgyalás fog tartatni, melyre a vállalkozni kívánók 2000 frt bánatpénzzel ellátva azon észrevétellel hivatnak meg, miszerént a feltételek, terv és költségvetés az iktató hivatalban megtekinthetők.

Meghatározott árt tartalmazó 50 kros bélyeggel s a fent számjelzett bánatpénz vagy ennek letételét igazoló házi pénztári elismerésvénnyel ellátott zárt ajánlatok, a fent kitett óráig ugyancsak az iktató hivatalban elfogadhatnak.

N.-Kálló, 1873. februárhó 20-án.

Alispán helyett
Korányi Miklós
főjegyző

(3—2)

Bérbe kiadó

Rózsa utcán az alsó kapitányházzal szemben, két lakosztály. Egyik az emeleten 3 szoba konyha, előszoba és fölszínti kamarával, A másik földszint 3—4 szobával, konyhával és kamarával. Egyik lakáshoz pincze és istálló is adható.

Bővebb értesítést nyerhetni May Adolf urnál.

(4—3)

Eladó ház.

A nagy debreczeni utcában 1004 sz. a. levő özv. Juhász Dánielnél és gyermekei tulajdonához tartozó ház f. év martius 12. esetleg 19. vagy 26. napjának d. e. 10 órakor a város háznál tartandó önkéntes árverés útján elfogadatni. Feltételek Juhász Lajos kereskedésében megtekinthetők.

Nyiregyházán, 1873. februárhó.

a tulajdonosok.

Két csinosan burorozott szoba,

Konyha-és cselédszobával az „Érutzában“ 214 szám alatt akár havonként, akár egész évre, mindenórán bérbévehető. (3—3)
Értekezhetni a városi szállásmesternél.

Áru- s egyéb szállitmányok vasutoni szállitása.

Van szerencsem a t. cz. közönség becses tudomására juttatni s szives figyelmébe kérni, hogy alulírott a vas pályán mindennemű tárgy elszállitását, a legkisebb díjazás mellett, elvállalja s mindkét vonalon eszközli.

Ha az illető szállító urak tekintetbe veszik, mennyi időt vesz igénybe, ha ily tárgyak feladását cselédjükre bizzák, s mily sok kár tőrténhetik részint a figyelmenlenség, részint az ügytelenség miatt; ha továbbá megmondják mennyire el vannak foglalva sokszor a vasuti hivatalnok urak: saját kényelmük és a szállitandó tárgy biztos, tapintatos és pontos kezelése érdekében, reménylen nem fogják sajnálni azon csekély gondozási díjt, melyt ily esetekben felszámítandók.

Mielőbbi és minél számosabb szives megbízásokra számítva maradtam Kis-Várdán.

Február 22. 1873.

Friedenstein Simon.